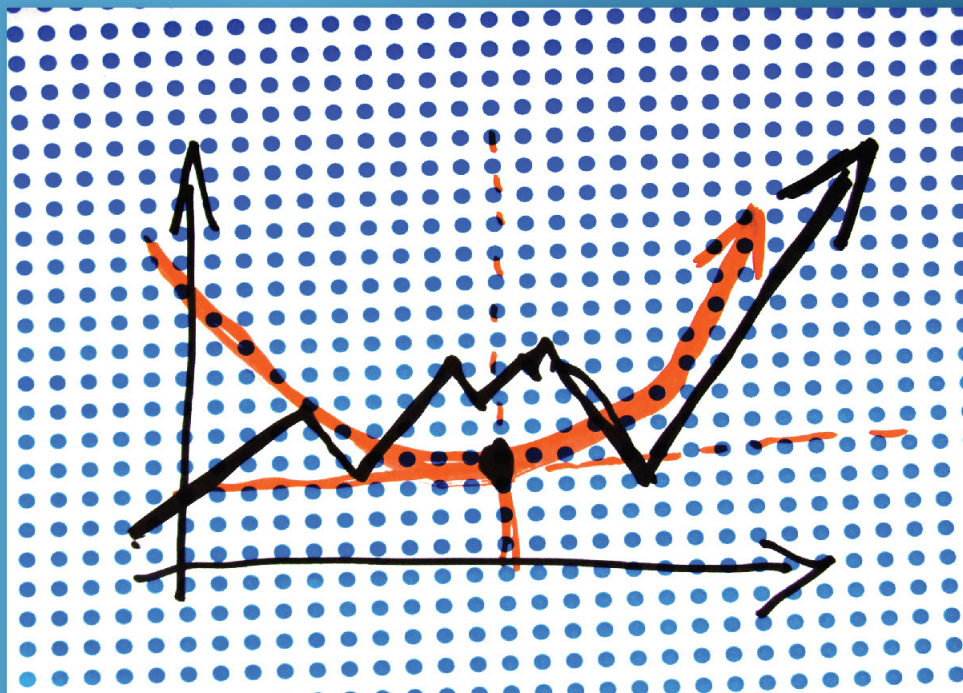

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7628

ГОДИШЕН ЗБОРНИК 2025 YEARBOOK

ГОДИНА 17
БР. 27

VOLUME XVII
NO. 27

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF ECONOMICS

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN: 1857-7628

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2025
YEARBOOK
2025

ГОДИНА 17
БР. 27

VOLUME XVII
NO. 27

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF ECONOMICS

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF ECONOMICS**

Издавач

Универзитет „ГоцеДелчев” - Штип
Економски факултет

Издавачки совет Editorial board

Проф. д-р Дејан Мираковски	Prof. Dejan Mirakovski, Ph.D
Проф. д-р Лилјана Колева–Гудева	Prof. Liljana Koleva –Gudeva, Ph.D
Проф. д-р Марија Гогова–Самоников	Prof. Marija Gogova– Samonikov, Ph.D
Проф. д-р Благица Колева	Prof. Blagica Koleva, Ph.D
Доц. д-р Моника Арсова	Ass. Prof. Monika Arsova, Ph.D
Доц. д-р Мила Митрева	Ass. Prof. Mila Mitreva, Ph.D

Редакциски одбор Editorial staff

Проф. д-р Марија Гогова–Самоников	Prof. Marija Gogova –Samonikov, Ph.D
Проф. д-р Благица Колева	Prof. Blagica Koleva, Ph.D

Главен и одговорен уредник Managing & Editor in chief

Проф. д-р Марија Гогова–Самоников	Prof. Marija Gogova –Samonikov, Ph.D
Проф. д-р Благица Колева	Prof. Blagica Koleva, Ph.D

Јазично уредување Language editor

Весна Ристова	Vesna Ristova
---------------	---------------

Техничко уредување Technical editor

Славе Димитров	Slave Dimitrov
----------------	----------------

Редакција и администрација Address of editorial office

Универзитет „ГоцеДелчев” - Штип	Goce Delcev University
Економски факултет	Faculty of Economics
бул „КрстеМисирков” 10-А	Krste Misirkov 10-A.,
п.фах 201, 2000 Штип,	PO box 201 2000 Stip,
Република Северна Македонија	Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

- 7** **Еленица Софијанова, Дарко Андроников, Илија Груевски**
СПРОВЕДЕНИ И ПРИСПОСОБЕНИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИТЕ
РЕСУРСИ ВО МАЛИТЕ КОМПАНИИ
Elenica Sofianova, Darko Andronikov, Pija Gruevski
IMPLEMENTED AND ADAPTED HUMAN RESOURCE MANAGEMENT PRACTICES IN
SMALL COMPANIES
- 15** **Благица Колева, Мила Митрева, Јанка Димитрова**
СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ПРОФЕСИЈА ВО ДИНАМИЧНО ДЕЛОВНО ОКРУЖУВАЊЕ:
ПРЕДИЗВИЦИ И МОЖНОСТИ ЗА АДАПТАЦИЈА
Blagica Koleva, Mila Mitreva, Janka Dimitrova
THE ACCOUNTING PROFESSION IN A DYNAMIC BUSINESS ENVIRONMENT: CHALLENGES
AND OPPORTUNITIES FOR ADAPTATION
- 25** **Јанка Димитрова, Благица Колева, Мила Митрева**
МОЖНОСТИ И ПРЕДИЗВИЦИ ЗА ПРИМЕНА НА ВЕШТАЧКАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА ВО
РЕВИЗИЈАТА
Janka Dimitrova, Blagica Koleva, Mila Mitreva
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE
IN AUDITING
- 33** **Илија Груевски, Стеван Габер, Еленица Софијанова**
ЛОГИСТИЧКАТА РЕГРЕСИЈА ВО ЈАВНИТЕ И ЛОКАЛНИТЕ ФИНАНСИИ (СТУДИЈА НА
СЛУЧАЈ ЗА ПРЕДВИДУВАЊЕ НА ФИСКАЛНИОТ
ДИСПАРИТЕТ НА ОПШТИНИТЕ)
Pija Gruevski, Stevan Gaber, Elenica Sofianova
LOGISTIC REGRESSION IN PUBLIC AND LOCAL FINANCE (A CASE STUDY FOR PREDICTING
MUNICIPAL FISCAL DISPARITY)
- 49** **Мила Митрева, Благица Колева, Јанка Димитрова**
ЕФИКАСНОСТ И РАЗВОЈНИ ПРЕДИЗВИЦИ НА ПАЗАРИТЕ НА КАПИТАЛ ВО ПОМАЛИ
ЕКОНОМИИ
Mila Mitreva, Blagica Koleva, Janka Dimitrova
EFFICIENCY AND DEVELOPMENT CHALLENGES OF CAPITAL MARKETS
IN SMALLER ECONOMIES
- 55** **Ристе Петров, Елена Веселинова**
АНАЛИЗА НА ПРОФИТАБИЛНОСТ КАЈ МАЛИ/ИНДИВИДУАЛНИ ЗЕМЈОДЕЛЦИ НА
ЛОЗОВИ НАСАДИ ВО РСМ
Riste Petrov, Elena Veselinova
ANALYSIS OF PROFITABILITY AMONG SMALL/INDIVIDUAL FARMERS
OF VINEYARDS IN NORTH MACEDONIA.
- 71** **Соња Гурева, Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Благица Колева**
УЛОГАТА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ ВО МЕНАЏЕРСКИТЕ ОДЛУКИ
Sonja Gureva, Olivera Gjorgieva-Trajkovska, Blagica Koleva
THE IMPORTANCE OF FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS IN MAKING MANAGERIAL
DECISIONS

81 **Маја Колева Масевска, Оливера Ѓорѓиева-Трајковска**
СМЕТКОВОДСТВЕНО ЕВИДЕНТИРАЊЕ И АНАЛИЗА НА ТРОШОЦИТЕ ВО ПРОИЗВОДСТВО
Maја Koleva Masevska, Olivera Gjorgieva-Trajkovska
ACCOUNTING RECORDING AND COST ANALYSIS IN THE PRODUCTION

91 **Ана Каџурова, Елена Веселинова**
АТРАКТИВНОСТА НА МАКЕДОНСКАТА БЕРЗА
ЗА МАЛИТЕ ИНВЕСТИТОРИ
Ana Kasurova, Elena Veselinova
THE ATTRACTIVENESS OF THE MACEDONIAN STOCK
EXCHANGE FOR SMALL INVESTORS

ПРЕДГОВОР

Економскиот факултет во Штип е основан на 27 март 2007 година како дел од Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип. Од самите почетоците на овој факултет како високообразовна и научно-истражувачка институција се иницира и потоа брзо се разви силен елан и ентузијазам како во наставно-едукативните процеси, така и во научно- истражувачките активности. Големата желба да се твори, како придонес во унапредувањето на високообразовните и научно-истражувачките процеси во Република Македонија, го наоѓа својот израз во континуирани едукативни, стручно-апликативни и научно-истражувачки активности. Се разбира, сето ова е во согласност со процесите на глобализација и евроинтеграција и со напорите за примена на современите светски и европски приоди и стандарди во научно-образовниот процес, заради обезбедување на квалитетно образование за студентите.

Во овој контекст, ова е дваесет и седмото издание на Годишниот зборник на Економскиот факултет. Зборникот објавува дел од научно-истражувачките остварувања на наставно-научниот кадар и студентите од сите циклуси на студирање, од областа на: бизнис економијата; финансиите; сметководството и ревизијата; маркетинг менаџментот и менаџментот и претприемништвото.

На овој начин, Економскиот факултет дава придонес во промовирање на научно-истражувачката дејност, со што се поттикнува унапредувањето на научната и развојната мисла во функција на нивна примена во секојдневниот живот. Особено радува фактот што во овој, како и во сите останати изданија, покрај наставниот кадар, свои трудови објавуваат и нашите млади истражувачи - постдипломци и докторанти.

Економски факултет,
Универзитет „Гоце Делчев“
Штип
15 декември 2025 година

Декан:
проф. д-р Марија Гогова Самоников

СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ПРОФЕСИЈА ВО ДИНАМИЧНО ДЕЛОВНО ОПКРУЖУВАЊЕ: ПРЕДИЗВИЦИ И МОЖНОСТИ ЗА АДАПТАЦИЈА

Благица Колева¹, Мила Митрева², Јанка Димитрова³

¹ Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
blagica.koleva@ugd.edu.mk

² Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
mila.mitрева@ugd.edu.mk

³ Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
janka.dimitrova@ugd.edu.mk

Апстракт. Современото деловно опкружување се карактеризира со брзи промени, дигитална трансформација и растечка глобална конкуренција, што директно влијае врз улогата и функционирањето на сметководствената професија. Сметководителите денес не претставуваат само извршители на административни задачи, туку стратешки партнери во управувањето со организациите. Овој труд ги анализира клучните предизвици со кои се соочува сметководствената професија во динамичните пазарни услови – технолошките, етичките, регулаторните и организациските аспекти – и ги истражува можностите за нејзина адаптација кон современите барања. Преку осврт на трансформацијата на професијата, нагласена е потребата од континуирана едукација, професионален развој и интеграција на нови технологии како предуслов за нејзина релевантност и конкурентност. Целта на трудот е да укаже дека иднината на сметководствената професија зависи од нејзината способност да се прилагодува, да создава доверба и да обезбедува додадена вредност во процесот на деловно одлучување.

Клучни зборови: *сметководствена професија, дигитална трансформација, етика, професионален развој, адаптација, современо деловно опкружување.*

THE ACCOUNTING PROFESSION IN A DYNAMIC BUSINESS ENVIRONMENT: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR ADAPTATION

Blagica Koleva¹, Mila Mitreva², Janka Dimitrova³

¹Faculty of Economics, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
blagica.koleva@ugd.edu.mk

²Faculty of Economics, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
mila.mitрева@ugd.edu.mk

³Faculty of Economics, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
janka.dimitrova@ugd.edu.mk

Abstract. The modern business environment is characterized by rapid change, digital transformation and growing global competition, which directly affects the role and functioning of the accounting profession. Accountants today are not just executors of administrative tasks, but strategic partners in the management of organizations. This paper analyzes the key challenges facing the accounting profession in dynamic market conditions – technological, ethical, regulatory and organizational aspects – and explores the possibilities for its adaptation to modern requirements. By reviewing the transformation of the profession, the need for continuous education, professional development and integration of new technologies is emphasized as a prerequisite for its relevance and competitiveness. The purpose of the paper is to indicate that the future of the accounting profession depends on its ability to adapt, create trust and provide added value in the business decision-making process.

Keywords: *accounting profession, digital transformation, ethics, professional development, adaptation, modern business environment.*

1. Вовед

Во современото глобализирано и високо конкурентно деловно опкружување, сметководствената професија зазема суштинска и незаменлива улога во функционирањето и развојот на економските системи. Сметководството претставува основа за ефикасно управување со финансиските ресурси, донесување стратешки одлуки и обезбедување транспарентност и отчетност во работењето на секоја организација. Без прецизни, навремени и релевантни сметководствени информации, невозможно е да се следи финансиската состојба, да се проценува профитабилноста, да се идентификуваат ризиците и да се планира идниот развој.

Развојот на технологијата, дигиталната трансформација и автоматизацијата донесоа радикални промени во начинот на кој се врши сметководствената функција. Појавата на напредни сметководствени софтвери, облачни платформи, големи податоци (Big Data) и вештачка интелигенција овозможува побрза и поефикасна обработка на информации, но истовремено создадоа и нови предизвици поврзани со заштита на податоците, етички дилеми и потреба од постојана надградба на компетенциите. Сметководителите денес се соочуваат со потребата да ги комбинираат традиционалните знаења со дигитални и аналитички вештини, што претставува суштински дел од нивната професионална трансформација.

Покрај технолошките промени, сметководствената професија се соочува и со бројни етички, регулаторни и организациски предизвици. Потребата од доследна примена на меѓународните сметководствени стандарди, усогласеност со регулативите за финансиско известување и почитување на професионалната етика стануваат клучни фактори за зачувување на довербата на јавноста.

2. Улогата и значењето на сметководствената професија во современото опкружување

Сметководството претставува основен и незаменлив елемент на современото економско и финансиско функционирање. Тоа е систем кој обезбедува собирање, класификација, обработка и интерпретација на податоци за финансиските активности на организациите, претворајќи ги во информации што овозможуваат рационално управување и донесување свесни, аргументирани одлуки. Суштината на сметководството се состои во неговата способност да ја претвори сложената деловна реалност во јасна, квантитативна и разбирлива форма, преку која се создава основа за анализа на профитабилноста, ликвидноста, задолженоста и одржливоста на секоја економска единица [1].

Во современата економија, сметководителот е повеќе од аналитичар на финансиски податоци, тој е креатор на вредност и стратешки партнер во процесот на управување. Неговата работа опфаќа анализа, планирање, контрола и поддршка на менаџерските одлуки, со цел да се обезбеди долгорочна одржливост и конкурентност на организацијата. Современиот сметководител е активен учесник во изработка на финансиски стратегии, креирање на буџети, анализа на профитабилност, процена на ризици и оптимизација на трошоци. Тој ги претвора бројките во знаење, а податоците во аргументи, при што придонесува за подобро разбирање на деловната реалност и за создавање економски вредности.

Покрај аналитичката функција, сметководителот има централна улога во воспоставување на внатрешните контроли, управување со ризици и обезбедување усогласеност со законските прописи. Тој гарантира дека деловните активности се спроведуваат во согласност со законите, регулативите и професионалните стандарди, и дека финансиските извештаи верно ја прикажуваат состојбата на организацијата.

3. Предизвици со кои се соочува сметководствената професија во динамично деловно опкружување

3.1. Технолошки предизвици и дигитална трансформација

Технолошката револуција претставува, без сомнение, најзначајниот двигател на промените во сметководствената професија. Современите информациски технологии овозможуваат обработка на огромен број трансакции во реално време, автоматско

генерирање на извештаи и анализи, како и предвидување на финансиски трендови со примена на машинско учење [2]. Сепак, покрај бројните придобивки се појавуваат и сериозни предизвици. Еден од најзначајните е потребата од континуирано усовршување на дигиталните вештини кај сметководителите. Работата со напредни ERP-системи, облачни платформи, аналитички алатки и бази на податоци бара високо ниво на технолошка писменост и критичко разбирање на процесите. Традиционалните сметководствени знаења повеќе не се доволни, потребно е комбинирање на финансиска експертиза со познавање на информатичка технологија, анализа на податоци и принципи на сајбер-безбедност.

Друг значаен технолошки предизвик е заштитата на податоците и управувањето со информациската безбедност. Со растот на дигитализацијата, сметководствените системи стануваат ранливи на хакерски напади, злоупотреби и неовластен пристап до чувствителни информации. Одговорноста за обезбедување интегритет, точност и доверливост на податоците е сега поголема од кога било, што ја зголемува и професионалната одговорност на сметководителите. Оттука, дигиталната ера не ја заменува улогата на сметководителот – таа ја еволуира. Сметководителот на иднината ќе биде стручњак кој не само што управува со податоци, туку ги интерпретира, анализира и претвора во знаење, способно да води кон подобро управување и одржлив развој.

3.2. Етички и регулаторни предизвици

Современиот сметководител се соочува со сложени етички дилеми кои произлегуваат од притисоците на менаџментот, конфликтот меѓу професионалните стандарди и интересите на клиентите, или предизвиците на транспарентноста во извештаите. Во вакви ситуации, професионалната етика и почитувањето на меѓународните кодекси на однесување претставуваат единствената сигурна насока за зачувување на кредибилитетот.

Меѓународната федерација на сметководители (IFAC) и другите регулаторни тела поставуваат строги стандарди за професионално однесување: интегритет, објективност, професионална компетентност, доверливост и професионално однесување. Овие принципи не се формална обврска, туку морална основа на професијата.

Регулаторните предизвици, пак, се однесуваат на усогласувањето со постојано менливите законски рамки и меѓународни стандарди. Воведувањето на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), европските директиви и националните регулативи бараат од сметководителите длабоко познавање на законите, како и способност за нивна практична примена. Разликите меѓу националните и меѓународните норми, честите измени на прописите и потребата од ажурирање на интерните политики ја прават оваа област особено комплексна.

Во ваков контекст, сметководителот мора да биде и правен толкувач, и аналитичар, и чувар на етиката - личност која ја гарантира усогласеноста на организацијата со сите норми и ја штити нејзината репутација.

3.3. Пазарни и организациски промени

Динамиката на пазарот и организациските трансформации претставуваат уште еден значаен предизвик за сметководствената професија. Современите компании се соочуваат со глобална конкуренција, брзи технолошки промени, промени во потрошувачките навики и растечки барања за ефикасност. Во таква средина, сметководителот треба да дејствува како адаптивен професионалец кој може да реагира на пазарните флукуации и да обезбеди финансиска стабилност на организацијата. [5].

Еден од најголемите организациски предизвици е реструктурирањето на компаниите и промената на нивните деловни модели. Глобализацијата и дигитализацијата доведоа до појава на нови форми на работење - виртуелни компании, стартапи, платформи за е-трговија, кои бараат нови сметководствени пристапи. Класичните модели на книговодство и финансиско известување не се секогаш применливи во вакви контексти, што бара флексибилност, креативност и способност за брзо прилагодување на новите околности.

Пазарните промени влијаат и врз очекувањата на клиентите и засегнатите страни. Денес се бара не само точен финансиски извештај, туку и навремена анализа, предвидување

на ризици, советодавни услуги и стратешка поддршка. Организациите очекуваат од сметководителите да бидат дел од процесот на креирање вредност, а не само извршители на административни задачи. Дополнително, пазарните промени носат и зголемена потреба од интердисциплинарност. Современиот сметководител мора да ги разбира принципите на економијата, финансискиот менаџмент, маркетингот, корпоративното управување и информациските технологии.

4. Можности за адаптација и идни перспективи на сметководствената професија

4.1. Континуирана едукација и професионален развој

Континуираната едукација претставува темел на професионалниот развој и гаранција за долгорочна компетентност во сметководствената професија. Во свет каде што законската регулатива, даночните политики и стандардите за финансиско известување постојано се менуваат, сметководителите мора да останат во чекор со новите барања и практики. Постојаното надградување на знаењата овозможува подобра интерпретација на финансиските информации, повисок квалитет на извештаите и посигурна поддршка во процесите на одлучување. Современиот сметководител треба да ја прошири својата експертиза и надвор од традиционалните рамки на книговодство, ревизија и оданочување. Новите области како анализа на податоци, управување со ризици, финансиско моделирање и проценка на перформанси стануваат неизбежен дел од секојдневната работа.

Воедно, професионалните организации имаат важна улога во промовирањето на континуираното учење преку сертификација, акредитации и стручни обуки. Сертификати како ACCA, CPA, CMA и други претставуваат глобални стандарди на компетентност кои им овозможуваат на сметководителите поголема мобилност и признатост на меѓународно ниво [7].

Континуирираниот професионален развој не е само средство за напредок, туку и етичка обврска – затоа што јавноста очекува од сметководителите да обезбедуваат сигурни и објективни информации кои претставуваат основа за економска стабилност и доверба.

4.2. Интеграција на нови технологии во сметководствените процеси

Воведувањето на вештачка интелигенција (AI), машинско учење, роботска процесна автоматизација (RPA) и блокчејн технологија овозможува поголема ефикасност, точност и транспарентност во сметководствените процеси. На пример, со користење на алгоритми базирани на вештачка интелигенција, можат автоматски да се препознаат неправилности, измами или одредени ризици во трансакциите, што ја подобрува ревизорската контрола и ја намалува можноста за човечки грешки. Блокчејн технологијата, пак, обезбедува трајни и неизменливи записи на трансакции, со што се зголемува довербата и безбедноста на финансиските информации.

Интеграцијата на дигитални алатки не го намалува значењето на сметководителот, туку ја менува неговата улога. Наместо да биде оператор кој внесува податоци, сметководителот станува аналитичар и интерпретатор на информациите, со способност да ги претвори податоците во стратешки заклучоци и препораки. Со користење на современи софтверски решенија и ERP-системи (Enterprise Resource Planning), организациите можат да ја зголемат точноста, да го скратат времето на обработка и да ги подобрат финансиските извештаи во реално време.

4.3. Идни насоки и трансформација на професијата

Иднината на сметководствената професија се гради врз три основни столба: иновација, етика и стратегија. Тие ја дефинираат нејзината способност да опстане, да се адаптира и да создава вредност во контекст на глобалната економија. Во идниот период, професијата ќе се движи во насока на поголема интердисциплинарност, што подразбира спој на сметководството со економијата, информатиката, управувањето и одржливиот развој. Овој пристап бара од сметководителите нови знаења, аналитички способности и разбирање на поширокиот општествен контекст [15].

Професијата исто така ќе продолжи да се интернационализира. Со усогласување на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), се создава унифицирана

основа што им овозможува на сметководителите да работат во глобален контекст и да бидат конкурентни на меѓународниот пазар. Ова ќе придонесе за поголема мобилност, размена на знаење и зголемување на угледот на професијата.

Во заклучок, идната трансформација на сметководствената професија нема да значи нејзино губење, туку нејзино воздигнување – од техничка кон стратешка и советодавна улога. Сметководителот на иднината ќе биде комбинација од експерт, аналитичар, иноватор и чувар на вредности, способен да одговори на предизвиците на глобалната економија и да го насочи развојот на организациите кон одржлива и транспарентна иднина.

5. Емпириско истражување

5.1. Методологија на истражувањето

Со цел подлабоко да се согледаат актуелните состојби, предизвици и перспективи на сметководствената професија во современото деловно опкружување, беше спроведено емпириско истражување преку анкета наменета за сметководители, финансиски менаџери и економски стручњаци кои активно работат во јавниот и приватниот сектор во Република Северна Македонија.

Истражувањето беше реализирано во текот на 2025 година, користејќи онлајн анкетен прашалник создаден преку платформата *Google Forms*. Во истражувањето учествуваа 50 испитаници, од кои најголемиот дел беа сметководители и финансиски стручњаци со повеќегодишно искуство во областа. Целната група беше избрана со цел да се добијат релевантни и стручно засновани одговори кои реално ја рефлектираат состојбата на терен.

5.2. Резултати од анкетата

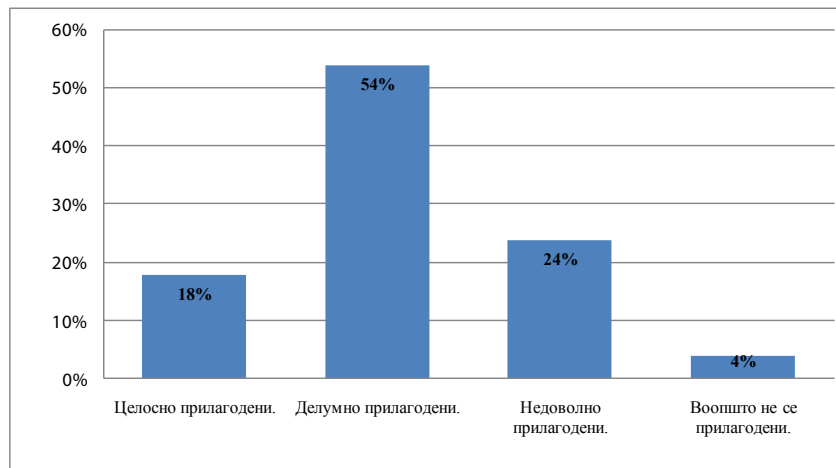
Табела 1. Степен на прилагодливост на сметководителите на современите деловни и технолошки промени

Table 1. Degree of adaptability of accountants to modern business and technological changes

Прашање 1: Колку сметате дека сметководителите се прилагодени на современите деловни и технолошки промени?		
Можни одговори	Бр.на испитаници	Процент %
1.Целосно прилагодени	9	18 %
2. Делумно прилагодени	27	54 %
3. Недоволно прилагодени	12	24 %
4. Воопшто не се прилагодени	2	4 %
Вкупно	50	100 %

Графикон 1. Степен на прилагодливост на сметководителите на современите деловни и технолошки промени

Chart 1. Degree of adaptability of accountants to modern business and technological changes

Најголемиот дел од испитаниците (54%) сметаат дека сметководителите се делумно прилагодени на современите промени, што укажува дека процесот на дигитална и организациска трансформација е во тек, но сè уште нецелосно завршен. Само 18% одговориле дека професијата е целосно прилагодена, што го потврдува потребниот континуиран напредок во користење на технологијата и новите методологии.

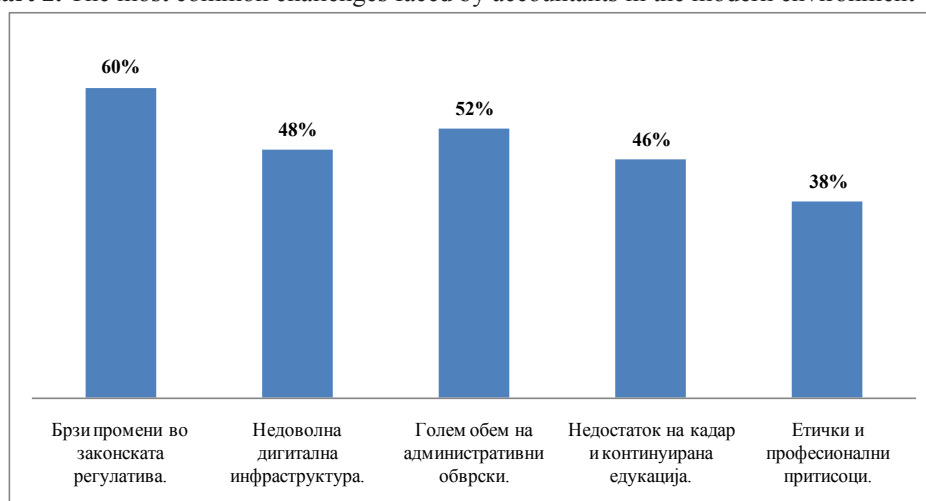
Табела 2. Најчести предизвици со кои се соочуваат сметководителите во современото опкружување

Table 2. The most common challenges faced by accountants in the modern environment

Прашање 2: Кои се најголемите предизвици со кои се соочуваат сметководителите денес? (може да се избере повеќе од еден одговор)	
Можни одговори	Процент %
1. Брзи промени во законската регулатива	60 %
2. Недоволна дигитална инфраструктура	48 %
3. Голем обем на административни обврски	52 %
4. Недостаток на кадар и континуирана едукација	46 %
5. Етички и професионални притисоци	38 %

Графикон 2. Најчести предизвици со кои се соочуваат сметководителите во современото опкружување

Chart 2. The most common challenges faced by accountants in the modern environment

Резултатите покажуваат дека најголем предизвик претставуваат честите законски промени (60%), кои создаваат потреба од постојано ажурирање и следење на регулативата. Следуваат административните обврски и недоволната дигитална инфраструктура, што укажува на потребата од модернизација на процесите и инвестирање во нови технологии. Проблемот со недостиг на стручен кадар и потребата од етички стандарди, исто така, се издвојуваат како значајни фактори кои влијаат врз ефикасноста на професијата.

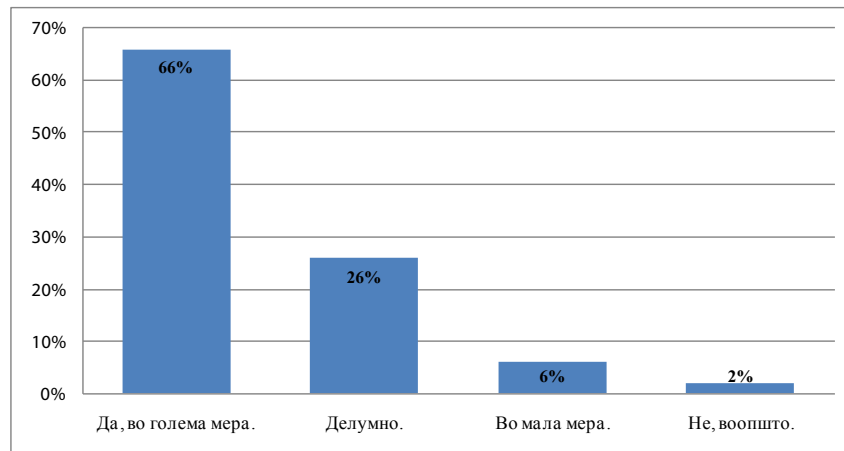
Табела 3. Перцепција на сметководителите за влијанието на дигитализацијата врз ефикасноста и прецизноста во работењето

Table 3. Accountants' perception of the impact of digitalization on efficiency and accuracy in operations

Прашање 3: Дали сметате дека дигитализацијата позитивно влијае врз ефикасноста и прецизноста во работењето?		
Можни одговори	Бр.на испитаници	Процент %
1. Да, во голема мера	33	66 %
2. Делумно	13	26%
3. Во мала мера	3	6 %
4. Не, воопшто	1	2 %
Вкупно	50	100 %

Графикон 3. Перцепција на сметководителите за влијанието на дигитализацијата врз ефикасноста и прецизноста во работењето

Chart 3. Accountants' perception of the impact of digitalization on efficiency and accuracy in operations

Според добиените резултати, дури 66% од испитаниците сметаат дека дигитализацијата има значајно позитивно влијание врз нивната работа. Таа овозможува побрза обработка на податоци, зголемена точност и подобра контрола на финансиските процеси. Меѓутоа, 26% укажуваат дека дигитализацијата сè уште не е доволно интегрирана, што ја истакнува потребата од дополнителни инвестиции и обука на кадарот.

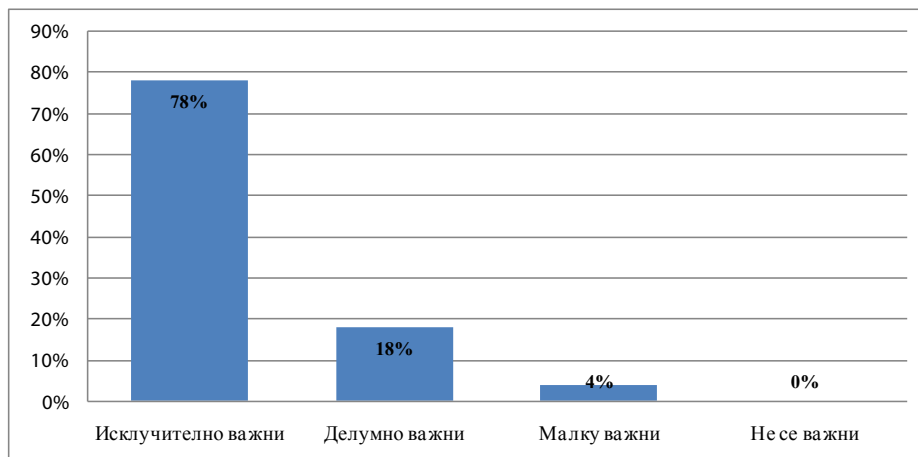
Табела 4. Мислења на сметководителите за значењето на континуираната едукација и професионален развој

Table 4. Accountants' opinions on the importance of continuing education and professional development

Прашање 4: Колку сметате дека континуираната едукација и професионален развој се важни за успех во професијата?		
Можни одговори	Бр.на испитаници	Процент %
1. Исклучително важни	39	78 %
2. Делумно важни	9	18%
3. Малку важни	2	4 %
4. Не се важни	0	0 %
Вкупно	50	100 %

Графикон 4. Мислења на сметководителите за значењето на континуираната едукација и професионален развој

Chart 4. Accountants' opinions on the importance of continuing education and professional development

Ова прашање дава јасен индикатор дека континуираното усовршување е клучно за успехот на сметководителите. Дури 78% од испитаниците го препознаваат образованието како неопходен услов за квалитетна и ажурна работа. Ова ја потврдува тезата дека професијата има постојана потреба од обука и следење на иновациите, особено во услови на дигитална економија.

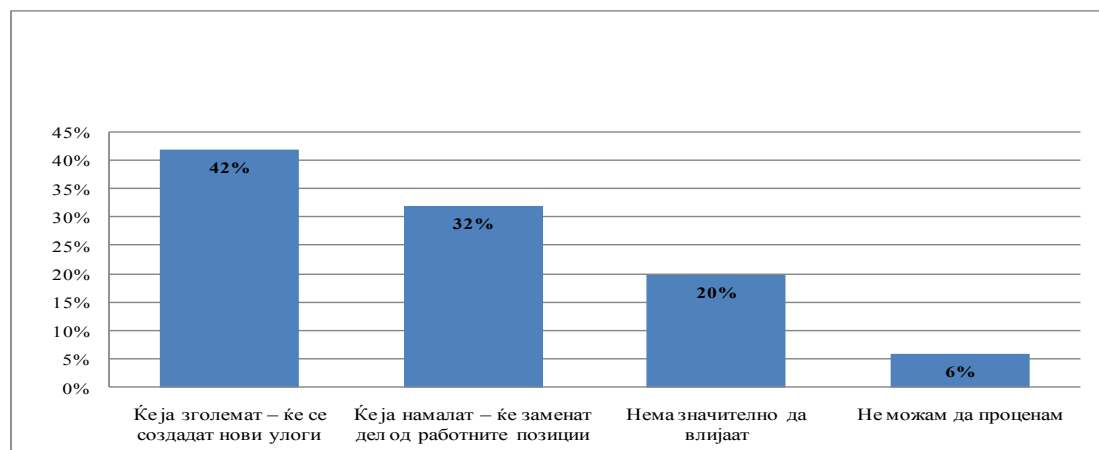
Табела 5. Ставови на сметководителите за влијанието на автоматизацијата и вештачката интелигенција врз иднината на професијата

Table 5. Accountants' views on the impact of automation and artificial intelligence on the future of the profession

Прашање 5: Дали сметате дека автоматизацијата и вештачката интелигенција ќе ја зголемат или намалат потребата од сметководители?		
Можни одговори	Бр.на испитаници	Процент %
1. Ќе ја зголемат – ќе се создадат нови улоги	21	42 %
2. Ќе ја намалат – ќе заменат дел од работните позиции	16	32%
3. Нема значително да влијаат	10	20 %
4. Не можам да проценам	3	6%
Вкупно	50	100 %

Графикон 5. Ставови на сметководителите за влијанието на автоматизацијата и вештачката интелигенција врз иднината на професијата

Chart 5. Accountants' views on the impact of automation and artificial intelligence on the future of the profession

Одговорите покажуваат дека ставовите на сметководителите се поделени, што е очекувано во време на технолошка револуција. 42% веруваат дека автоматизацијата ќе создаде нови улоги и ќе ја зголеми потребата од човечки надзор, додека 32% сметаат дека таа ќе ги замени дел од традиционалните задачи. Овие резултати потврдуваат дека иднината на професијата ќе зависи од способноста за прилагодување и усвојување на нови знаења во областите на анализа на податоци, технолошко управување и етичко донесување одлуки.

Заклучок

Сметководствената професија, како една од темелните алки на современото економско општество, има централна улога во обезбедувањето финансиска транспарентност, отчетност и доверба меѓу деловните субјекти, институциите и јавноста. Во текот на изминатите

децении, таа се трансформираше од традиционална административна функција во сложена аналитичка и советодавна дејност која активно придонесува кон стратешкото управување и долгорочниот развој на организациите.

Современото динамично деловно опкружување, обележано со брза дигитална еволуција, глобализација и растечки барања за транспарентност, пред сметководителите поставува низа нови предизвици, но и можности. Истражувањето покажа дека сметководителите во Република Северна Македонија се свесни за значењето на овие промени и активно настојуваат да се прилагодат на новите барања.

Дигитализацијата, автоматизацијата и примената на вештачката интелигенција веќе го менуваат ликот на сметководството. Тие не ја заменуваат човековата интелигенција, туку ја надополнуваат, овозможувајќи поголема точност, аналитичност и стратешка вредност на сметководствените информации. Воедно, резултатите потврдија дека континуираната едукација и професионалниот развој се клучни за иднината на професијата. Сметководителите ја препознаваат потребата од постојано следење на промените, надградба на знаењето и прифаќање на нови технологии како предуслов за конкурентност и професионален интегритет. Ова ја потврдува тезата дека сметководството е жива и адаптивна професија која се менува заедно со општеството.

Етичките стандарди и општествената одговорност остануваат основен темел врз кој почива довербата во сметководствената практика. Во време на економска неизвесност и дигитални ризици, сметководителот мора да биде не само технички стручен, туку и етички стабилен, транспарентен и одговорен професионалец кој ја брани јавната доверба.

Во иднина, сметководствената професија ќе продолжи да се развива во насока на поголема интердисциплинарност, дигитална интеграција и глобална усогласеност со меѓународните стандарди. Сметководителот на иднината ќе биде аналитичар, стратег и советник кој ги користи технолошките иновации за создавање додадена вредност и одржлив раст.

Користена литература

- [1] Атанасов, В. (2020). Современи трендови во сметководствената професија: Скопје: Економски факултет – Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (Монографија).
- [2] Avilov, N. Y. (2023). Impact of Digital Transformation on Accounting: Efficiency and Challenges: The Innovation Economy Journal.
- [3] Богоев, Г. (2019). Менаџмент и финансиско известување во дигиталната ера: Скопје: Арс Ламина.
- [4] Димитрова, С. (2020). Влијанието на дигитализацијата врз ревизорските и сметководствените практики: Скопје: Институт за бизнис и економија.
- [5] Dombrovska, N. (2023). Digital Transformation of Accounting: The Impact of Technologies on the Efficiency and Quality of Financial Reporting: Ekonomichnyy Analiz.
- [6] Гаврилоски, И. (2022). Сметководствени системи и нивната примена во организациите: Скопје: Универзитет Американ Колеџ.
- [7] Gnatiuk, T., Shkromyda, V. & Shkromyda, N. (2022). Digitalization of Accounting: Implementation Features and Efficiency Assessment: Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 9(2), 45.
- [8] Gulin, D., Hladika, M. & Valenta, I. (2021). Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession: ENTRENOVA – Enterprise Research Innovation Journal, 7(1), 89–98.
- [9] Kупенова, Z. K. & Baimukhanova, S. B. (2022). Accounting in the Context of Digitalization: Journal of Critical Realism in Socio-Economics, 4(2), 112–121.
- [10] Милевски, Р. (2021). Современи пристапи во финансискиот менаџмент: Прилеп: Универзитет „Св. Климент Охридски“.
- [11] Okubokeme Opudu, D. & Tonye, O. (2020). Digitalization and the Challenges for Accounting Profession in an Emerging Economy: BW Academic Journal of Business Studies, 5(3), 221–230.
- [12] OECD (2022). Digitalisation and the Future of Work in Accounting and Auditing: <https://www.oecd.org/economy>
- [13] lensamai, M. (2025). Digital Accounting Technology and Accounting Department Efficiency: A Case Study in Ubon Ratchathani: Journal of Accountancy and Management, 17(3), 137–153.
- [14] PwC (2024). Global Accounting and Finance Trends Report 2024: <https://www.pwc.com>
- [15] Стојанов, Л. (2019). Промени и развој на сметководствените системи во 21 век: Белград: Економски институт.